

nyivé. Ő a népdal, a mint a fonóban énekelik; a pacsirta, melyet a természet tanított énekelni; a pillangó, a mint a mező virágai közt kergetőzik. Hegedűsnek után egy nagy úr támadt, melyet nemcsak betölteni, de feledtetni sem volt képes senki, a míg Blaháné nem jött. Nem az idő, hanem Blaháné törtülte el a Hegedűsnek emléket.

Olvasóink közül azoknak, kik vasárnaponként láthatják s hallhatják Blahánét, jellemzésünkkel s arczképe közlésével bizonyosan csak új ingert adhatunk, hogy ismét élvezni kívánják előadását. Azok számára, a kik ezt nem tehetik, a távolban, legalább arczképe s néhány sor szolgáljon ismertetésül s némi szegény kárpótlásul. Mindkét rendbeliek pedig szívesen fogják venni, ha a kedvelt énekesnő életének főbb adataival, s eddigi pályája nevezetesebb mozzanataival megismerkedhetnek.

Blaháné, családi nevén Reindl, szinpadai leány-nevén Köles Lujza, Rimaszombaton született 1850-ban. Atyja Reindl Sándor, előbb huszár a cs. kir. hadseregben, a forradalom alatt 1849-ben honvéd, később — hogy a besorozástól s üldözéstől megmenekülhessen, Várnai álnév alatt a színészi pályára lépett. Leánya már a szinpad közelében pillantotta meg a napvilágot, s a szinpadai lámpák világával is korán megismerkedett. Képzeltetik, mily ügyes, kedves, gömbölyű piros pozsgás kis leánya lehetett, mily eleven játszi kedély jellemezte. Még gyermek leánya volt, midőn első színi kísérletét tette Völgyi György társaságánál, s a kik látták, már akkor szép jövőt jósolhattak neki. Tizenhárom éves volt, midőn 1864-ben a fővárosban a budai népszínházhoz kisebb énekes-szerepekre szerződött. Hangjának azonban csak üdesege volt még, iskolája nem s különben is a népszínház anyagilag sanyaru körülmények közé jutván, a társaságnak fél kelle oszlania. Köles Lujza Szabadkára, Sipos Károly társaságához szerződött s itt nyerte művészi kiképzését alapját. A nagy alföldi városban ugyanis egy katonaezred állomásozott, s annak zenecéfének karmestere, Blaha, a fiatal leány hangjában csakhamar felfedezte a kincsét. Utána vetette magát a fiatal leánynak, s igyekezett megnyerni szívét azzal, hogy zenei kiképzést s ezzel szép jövőt ígért neki. Sikertült is, s a fiatal énekesnő a karmester neje lón. Ez, mint alapos zenész, minden erejét szép s fiatal neje iskolázására fordította; és pedig, nem magyar léte nem a népdal, hanem a koloratur-énekesnői szakmában, s e téren alig egy év alatt annyira is vitte, hogy midőn 1866-ban a debreczeni állandó színház operájához szerződött, annak művezetője, az értelmes és gyakorlott Szabó József, egyszerre tág tért nyithatott a még kezdő, de már is képzett énekesnőnek, s ez a debreczeni közönség kedvencévé vált. Haladása, melynek a folytonos önképzés s a közönség egyre növekedő tetszése adott szárnyakat, meglepő gyors volt. A debreczeni társaság az év egy részében Nagyváradon működván, mind a két város határozott s osztatlan tetszése kísérte s hírnevét csakhamar országossá tette.

Hat évig volt a két magyar város közönségének színi kegyence, s egyszersmind a társaséletben is egyik kedves s köztiszteltetben álló alakja. Mindenki csak a szép Blahánéről beszélt, mindenütt tömjéneztek neki, s híre a fővárosba is elterjedt. Tehet-

sége s természeti hajlama a népszínmű-énekesnői szakma felé vonta, s első kísérletei e téren valódi diadalmok voltak.

A nemzeti színházunk Hegedűsnek óta nem volt igazi Rózsája, Julesája és Marcsája. 1872-ben lépett föl először Pesten, s a közönség és a kritika egyhangulag kimondotta: hogy a Hegedűsnek utódja meg van találva.

Azóta folyvást emelkedik a művészetben s azzal együtt a tetszésben. Játékának vidéki színterét hamar elhárították, s alakitása évről évre művészebb; nemcsak énekel, hanem játszik is, s a költő népies alakjaiba valódi lelket képes önteni. A főváros már nem nélkülözheti őt, s a vidék, hol olykor vendégszerepel, virágokkal hinti visszatérő útját. Ő ma a legnépszerűbb művésznők egyike, s a közönség mindig megdöbben, ha azta (különben természetes és valószínű hangzó) hírt hallja susogni, hogy a néhány év óta özvegyen maradt művésznő, özvegyi fátylát új menyasszonyi fátyllal akarja felcserélni. Am cserélje, de a boldogság ne tegye őt hűtlenné a magyar dal muzsájához, melynek edes csókja oly szózatossá tette ajkát, s melynek mi annyi gyönyört, ő annyi diadalt köszön!

— á — r —

A marosvásárhelyi vértanuk emlékezete.*

Postaréti hármás halom,
Oh mi gyászos, oh mi rémes!
Összeborzad a ki látja,
És remegve kap szívéhez...
Összeborzad, de nem a bűn,
Borzasztja el, nem a vétek...
Egy bűnök volt: — a hazáért
Hogy szívök hó lánggal égett.

Ott feküdt már a dicső hon,
Vérben, sárban, meggyalázva,
Néma minden éritése,
Egy beszélt csak: sebje láza.
És megesküdt mind a három,
Hogy felköltik élve, halva.
Hajh, ez is csak lázas álom,
Elszakadt húr végsíralma!

És az álmat szötte a szív,
Addig szötte lázas hévvel,
A míg egyszer ráborult az
Álomtalan rideg éjél...
Itt vonaglott... oh mi szörnyű!
Itt feküdt le mind a három...
Itt aludt el, a bakótól,
A hóhértól vetett ágyon.

Erdélyország, aranyország
Délceleg ifja, hű leánya!
Hogyha elmegy sirjok mellett,
Ejts egy-két könyvepett rája!...
Megérdemli hűlt poruk, hogy
Hálás könyvepek fereszszék,
Kiknek az volt csak haláluk:
Hogy a hazát úgy szerették.

Illyés Bálint.

* Török János, Gálfi Mihály, Horváth Károly.

Mi lett belőle?

Elbeszélés.

(Vége.)

„Harminczhét évvel ezelőtt, épen a mai napon, június 27-én, ugyanezen a környéken, ama sötét hegyen tul, mely mosolygó lapályra veti árnyát s vetette öröktől fogva, az éjnek sötétségében, mielőtt a hajnal felköltötte volna álmukból az embereket, egy ember gyilkoltatott meg! Csak hetekkel később találta meg testét az ut szélén, rothadásnak indulva, de a gyilkosnak

híre-pora sem volt. Harminczhét hosszú, viszontagságos év telt el azóta, de azért e tett elkövetőjét senki nem tudta fölfedezni. Harminczhét év! — harminczhét év! Atyáink akkor még itt voltak, e falak között: most már fiaik vannak itt. Eljöhettek és elmehetnek unokáik is: de azért van és lesz egy kis halvány fény, mely, hogy úgy mondjuk, valamely távol esillagból vetődik hozzánk, — és ez a kis halvány fény meg fogja világosítani egy napon, valamely órában vagy perczen azt a sötét pontot, és minden ki fog derülni. — A mint e szavakat elmondá, miközben szép zeneszerző hangjának lejtése a harang csengéséhez hasonlított, köpenyének redőit egymásután dobta le magáról, mintha a nagy titok épen most akarna köztudomásra jöni. Azután szomorú mosolylyal meghajtá magát, megfordult és leszállt az emelvényről. Eleinte mély esend uralkodott: azután az egész hallgatóság, a tanuló s a többiek mind, óriási tapsviharral és dörömböléssel törték meg a varázst, mely mindaddig nem akart megszűnni, míg Kandid újból az emelvényre nem jött, ezuttal könnyében szökellve, majdnem tánczó lépéssel, vidáman mosolyogva és hajlongva erre-arra, mintha soha semmiféle sötét gondolat sem fordult volna meg agyában.

A mi engem illet, engem kimondhatatlan nyugtalanság fogott el. Hiába vettem én, vagy legalább akartam volna venni az Ives szavait közönséges, gyermekes szavaknak. Folytonosan kísértek és egészen a kétségbeesésig üldöztek azok, úgy hogy már az életet is unni kezdettem miatta. Míg a zenekar játszott, Treat felém fordult, mielőtt a következő s egyszersmind utolsó szónok az emelvényre lépett volna, s így szólt:

„Ugyancsak különös esemény lehetett az, melyet a fiatal ember beszéde végén előhozott. Igaz is volt, de vajjon minő véletlen által juthatott ő e titok birtokába? Én azt hiszem, hogy az egész eset azért ragadta meg annyira figyelmét, hogy épen ezen a napon történt. Most is nagyon világosan emlékezem rá. Nagy izgalmat okozott akkor, de azért bizony csak megoldatlan rejtélynek maradt az. Egy valakit, a ki akkortájtban hirtelen eltűnt, leginkább terhelt a gyanu. Neve már nem jut eszembe. Hanem a dolog nem derült ki soha. Megvallom őszintén, hogy — bár meglehetősen vagyok már — ez a fiatal ember kissé megorzongatott.“

Kimentem a teremből szabad levegőt szívní. Épen a mint az ajtón kilépek, ott halad el a fiatal Ives. Mintegy ösztönyszerileg odaléptem hozzá s úgy tettem, mintha én is vele akarnék menni.

„Sajátságos eset volt az.“ — mondám hirtelen — „a melylyel ön szónoklatát bevezette. Honnan tudta meg azt? Engem különösen érdekelt, mert épen akkor történt, mikor én is az egyetemen voltam, vagy jobban mondva, közvetlenül azután. Én a „harmincznégyek“ osztályában voltam.“ Gyorsan reá tekintettem. Ives mosolygott s egész ártatlanul így szólt:

„A hegy túloldalán tett egyik sétám alkalmával véletlenül hallottam e történetet. Nagyon szeretem az efféle történeteket, s el is követtem mindent, hogy ennek a nyitját megtalálhassam, elgondolva, hogy milyen pompás dolog lenne, ha én deríthetném föl azt. És csakugyan föl is fedeztem az egészet s szándékom is volt elmon-

dani az eseményt onnan az emelvényről. Nemde nagyszerű feltűnést csináltam volna vele? Az egyetlen kules, melyet a rejtélyhez találtam, szerfölött érdekes“ — tevé hozzá ritka hidegvérrel. „Az egyén, kit a meggyilkolttal utójjára láttak s később aztán soha senki sem látott, ugyanazt a nevet viselte, a melyet én, — Ivesnek hívták. Sőt a mi több, épen az a neve volt, a mi az én apámé.“ Ajkam kiszáradt, nyelvem hangtalanul, tehetetlenül mozgott ijedtemben. Olyanformán tekintettem rá, mintha engem vádolt volna e gonosz tett elkövetésével.

„Neve Ives Fülöp volt“ — tevé hozzá. „Eleget kutattam utána, de hát harminczhét év sok mindenféle bolondságot eltemethet s így nem csoda, hogy semmi bizonyost sem tudtam rá vonatkozólag fölfedezni.“ Azután elbeszélte a tragoedia nyomozása közben szerzett bő tapasztalatait s akkor aztán egyre világosabbá lón előttem az egész eset. Végre én is szóhoz jutottam:

„Hová való ön?“ — kérdeztem tőle.

„Texasba, San-Antonióba. Atyám, nagyatyám az Egyesült-Államokból valók; anyám pedig spanyol származású volt.“

„Nagybátyja?“ — erőlködém beszélni, de többet egy szót sem tudtam mondani. Meglepetve nézett rám, mert hangomban bizonyos előtte érthetetlen fölindulást vehetett észre.

„Igen, a nagybátyám. Ugy hiszem, hogy ebben semmi különös sincs. Atyám még gyermekkoromban elhalt és így nagybátyám volt a gondnokom.“

„Bocsásson meg tudakozásomért.“ — mondám — „de nekem hajdan egy igen kedves barátom és osztálybeli társam volt itt az egyetemen, a kit Ives Rezsőnek neveztek.“

„Ez nagybátyám neve is, de sohasem hallottam tőle, hogy az egyetemen lett volna. Különben majd utána járok a dolgnak.“

„Oh bizonyára két különböző egyén lehetett“ — mondám. Az „Ives“ név egyáltalában nem tartozik a legritkább nevek közé.“

„Milyenforma volt?“ — kérdezé társam. — „Irja le nekem!“

„Ha csakugyan az ön nagybátyja volt az én barátom“ — mondám — „ugy ezóta egészen kinőhetett hajdani alakjából. Csupán annyit mondatok tehát, hogy úgy sejtem, mintha önben némi hasonlóságot fedeztem volna fel ő hozzá.“

„Azt mondja mindenki. Jőjjön, ugy hiszem, sikertüend kisütnöm valamit.“

„Vissza fog-e ön térni Texasba?“ — kérdeztem tőle.

„Épen ezen az utoh remélek némi eredményre jutni“ — mondám. — „Most bemegyek pár percze a pósthivatalba, régóta várok már egy levelet.“ Rettegetesen ki voltam hozva sodromból. Biztosan éreztem, hogy akár most is meg tudnám mondani, hogy vajjon az ő nagybátyja és az én barátom egy és ugyanazon egyén-e, de ha így áll a dolog, akkor Rezsőnek mindenesetre valami okának kellett lenni, hogy előbbi életének történetét unokafivére előtt eltitkolja, és van-e nekem jogom arra, hogy azt előtte fölfedezzem? És aztán vajjon e fölfedezés új nyomra vezetne-e e fiatal inquisitort? Együtt mentünk be a pósthivatalba. Kérdeztem, hogy nines-

nek-e levelek számomra. Ives pedig egyenesen az egyetemi levelek külön szekrényéhez ment és fölnyitá azt. Nem állhattam meg, hogy vállain keresztül oda ne pillantassak levelére. Igen, csakugyan egykori barátom kézírása volt az; az volt, másé nem lehetett. Kandid gyorsan olvasta át a levelet és arca lángvörössé lett. Megfordult s látta, hogy szemeim rá vannak szegezve.

„Jól van!“ — mondá, mintha egy barátjához beszélt volna. — „Én tehát Európába megyek! Nagybátyám azt írja, hogy induljak rögtön. Uj-Yorkban fog velem találkozni.“

Reméltem, hogy az izgatottság egészen elfoglalja lelkét s elfeledtetni vele iménti beszélgetésünket, de mindjárt a másik perczen utána tevé:

„Nézze, ismeri-e e kézírást?“ Egy pillantást vettem a levélre.

„Oh igen.“ — mondám, oly közönyösen, a hogy csak tudtam. — „Valószínűleg az övé lesz.“ Azután így folytattam: „Ön pár nap mulva látni fogja nagybátyját. Nem lakom távol Uj-Yorktól — csak Bloomfieldben. Kérem, adja át neki e névjegyét.“ Egy látogató-jegy hátlapjára e szavakat írtam: „A gondolat — maga az ördög!“ — és átadtam Kandidnak. „Bolondság az egész!“ — mondám nevetve. „Ha nagybátyja csakugyan az én volt barátom, érteni fogja.“ — mondám, ott hagyva őt. Ösztönyszerileg cselekedtem. Nem mertem tovább menni vele. Éreztem, hogy Rezsőre kell bizonom a további eljárást ebben az esetben.

Egy héttel azután dolgozó szobámban ültem. A reggeli lapokat olvastam. Szemeim az Atlanti-tengeri gőzhajók utazóinak névjegyzékén akadtak meg. Ott láttam Ives Rezső és Kandid neveit is. Fölsohajtottam. Így hát mégsem ő lehet. Ő soha sem vonakodott volna megvallani, hogy ismer. Azonban eszembe jutott, hogy harminczhét éven át hallgatott. Miért törné meg épen most a hallgatást? Azon is eszálkozottam, hogy Kandid nem ir; de őt oly kevésbé ismertem, hogy be kellett látnom, miszerint e esodálkozásom teljesen indokolatlan. Nehéz szívvel fogtam ismét munkámhoz. A titok még sötétebbé lón ama csekély fénytől, mely képzeletem szerint reá vetődött. Valami jel után vágyódtam, mely tisztán feltűntethesse ama gondolatok becsét vagy értékeltenségét, melyek oly ellenállhatatlanul keletkeztek elmében. Nem maradtam sokáig e jelnélkül. Másnap levelem jött, melyet sokáig tartottam kezemben, mielőtt fel tudtam volna nyitni. A régi, jól ismert vonásokkal volt az írva, legfeljebb annyi változással, mennyit a kor idézhetett elő. Nem szégyenlem megvallani, hogy nem voltam képes föl bontani addig, míg térdre nem bocsátkoztam, hogy úgy kérjek bátorságot annak elbirásához, a mit az üzenet tartalmaz, bármi legyen is az. Nem volt rajta sem keltezés, sem aláírás. Így hangzott: „Mióta elküldöttem önnek Fülöpötől ama borzasztó éjén azt a kis darab írást, melyben ígertem, hogy írni fogok azonnal, mihelyst lehetséges lesz, annyi év telt el s magam sem tudom, miért, miért nem, de mégsem látogathatom meg önt. Unokaösem írta nekem, hogy ön is az egyetemi vizsgáló bírók közt van,

nyem is gyanítva, hogy mily éles fájdalmat okozott nekem tudósításával. Ággodalommal tölté el az lelkemet és elhatároztam, hogy Kandidot néhány évre átviszem Európába. Anyja meghalt; atyja szintén. Csak én maradtam mindenek. Isten minden tud. Ajkaim örökre le vannak pecsételve. Ha meghalnék s ő visszatérve fölkeresné önt, legyen barátja, oh legyen barátja; de soha se mondja meg neki, hogy mi ismertük és szerettük egymást.“

A levél kiesett kezemből és könyvek gurultak végig arcomon, mikor ismét térdre estem, hogy hálát adjak istennek, a miért barátomat visszaadta. Igen, isten visszaadta őt, bárha sohasem fogom is többé látni — visszaadta mocsoktalanul, vissza egész egykori nemességével, a melyet a mély hallgatásban elmúlt évek fénye még dicsőbbé tett. Most már minden világos volt előttem. A töredékeket össze lehetett illeszteni, s az egész nemes élet ott állt előttem tisztán, feddhetetlenül. Azon az éjén, mikor Rezső ott aludt mellettem, boldogan és reményekkel telve, fivére meggyilkolt valakit s azután futásnak eredve, őt kereste föl oltalomért. Rezsőt meg is találta és tanácsot kért tőle. Rezső egy kis levélkével hozzám küldötte őt, de a helyett, hogy azt nekem átadta volna, látva, hogy alszom, meglöpött. Elmenekültek, az erős lelkű fiatal ember testvéri karokkal ölelte át a gyengébbet és tévelygőt, hogy egy jobb élet számára megmenthesse. Érette fölázdozott mindent — barátait, hazáját, reményeit; fölkereste a törvényen kívüli állók hazáját, s úgy élt, mintha ő is száműzött lett volna; látta fivérének megnősülni, meghalni, s egy fiút hagyni az ő gondjaira és ő a futól sem vonta meg azt soha, mit atyjának oly készségesen megadott: a hallgatás nagy áldozatát, hogy igaz és becsülettel emberré nőhessen föl, s mit se tudjon ama büntettről, melynek árnya oda volt vetve utja elébe. Föl tudtam fogni azt a nagy boldogságot, sőt magasabb értelmű kötelességérzetet, a mely arra bírta őt, hogy Kandidot épen atyja gonoszságának és saját boldog, de villámsujtott életének színhelyére küldje vissza. És átérttem azt a lázas félelmet is, melylyel attól tartott, nehogy összes védelmé és fáradozása, melylyel az ifju életét körülvette, egy pillanat alatt megsemmisüljön.

Levelemben egy szó szremhányás sem volt fivére ellen, s éreztem, miszerint nem tévednék nagyon, ha azt hinném, hogy — bár mindenesetre volt valami gonoszra való hajlandóság a Fülöp természetében — amaz erőszakos tett elkövetése valamely hirtelen föllobbanó indulat eredménye volt és hogy a gyilkosban oly léleknesség lakozhatott, a melynek kitisztázása szép, szent s talán sikert is arató törekvés leendett volna; s hogy a lopás rút bűnét is, csak mintegy kábultságában követte el, mivel minden bűn új bűnnel viselős.

Oh ifjkorom barátja! nemes élet volt az, melyet átélte, melyet őszintén, minden félelem nélkül áldoztál fel másokért. A sivatag tenger mély sirja rejt most téged és az ifjut, kiért másodsor is fölázdoztad magadat. A hullámok járnak-kelnek most fölöttetek, de én szívemnek legmélyében őrzöm hűségnek és becsületességnek tiszta képét.

Angolból.

A főthi Garay-ház.

Ebben az igénytelen, nádfedeles házban, mely a főthi reneteg angol kerttel szemközt, oly szerényen huzza meg magát a kis Rákos szomszédságában, huszonegy évvel ez előtt nemzetünknek egy jeles költője töltötte szomorú napjait.

és Giza pajtásainkhoz a nagy hidon át Garayékhoz átszöködöttünk, kevéssé értettem meg, miért ül hangtalan némaságban, komor merengésben e férfi, kinek ajkaira pajzán játékaik sem csalháták a mosoly bár csak egy kedélyes vonását. Miért nem derül ki e ránczba vont homlok jó neje gyengéd szavaira? Mi az oka, hogy nem elegyül soha közzénk, nem enyeleg el velünk,

zeti nagylétünk szebb korának dicsőségében keresett vigasztalást, akkor irván meg hőskölteményét Szent Lászlórol, kiről zengi:

„S hosszú nyolczszáz év után is a magyar
Ha nagy és jó és dicső királyt akar:
Nem kíván más fejedelmet trónusán,
Csak minő volt László király hajdanán.“

A költő, kit a hazai ügyek szomorú fordulata

A FŐTHI GARAY-HÁZ.

A TÓ CSENDÉLETÉBŐL.

Élte legszebb férfikorában törte meg a honfibanat, sujtotta le a közeli megvakulás fenyegető csapása, s nyomták kedélyét a mindennapi megélhetés sulyos gondjai.

Természetes, hogy én, az öt éves gyermek, nem igen magyarázhattam magamnak e komor férfi szomorúságának okát. S midőn idős b testvéreimmel szülő im közeli lakából Ákos, Dezső

nem tanit oly vig dalokra, mint örökké vidor, mindig tréfás boldogult atyám?

En ekkor csak Garay bácsinak, gyermekpajtásaim atyjának ismertem. Hogy is foghattam volna fel Garay Jánost, a hazait, ki a lezajlott forradalom balfordulata felett honfibanatnak adta át magát? Hogy is értettem volna meg a költőt, ki az ország ama gyászos napjaiban nem-

állásától, a magyar nyelv és irodalom egyetemi katedrájától is megfosztott, ez idétt (1851-ben) egy hazafias érzületű magyar főúr, Károlyi István gróf maecenási pártfogása mellett keresett gyógyírt Főth balzsamos legében, s lakott Lőrük István, értelmes főthi gazdaember házában, ki Károlyi grófnak bizalmas embere s a költőnek mély tisztelője volt.

S e kis házban, melynek udvarából közeli kilátás nyílik Szent László hadi dicsőségének egyik színhelyére, a mogyoródi hegyek gerinceire, született meg a költő agyában és készült is el jó részben „Szent László“, melyet Garay kegyeletteljes hálával Károlyi István

örökölte a költő a községet is, melyben e költeménynek létet adott:

„A Dunát elhagyva a vadon mögöl
Síkra érnek, mely előttük elterül;
S a hegyig tart, melynek neve Mogyoród,
Messez távol, mint főt látszik rajta Főth.“

Főthon ma is élénk kegyeletben él a község ideiglenes, jeles lakójának emlékezete, s midőn pár hóval ezelőtt, a „Váczi vidéki Lap“ hasábjain a Garay-háznak emléktáblával jelölésére szölitám föl a falu értelmiségét: S o m-hegyi József, a főthi r. kath. egyház község

A KREUZENI VIZGYÖGYINTÉZET.

HOLTUM JÁNOS AZ „ÁGYUKIRÁLY“ MUTATVÁNYA PÁRISBAN.

grófnak, Főth urának ajánlott. A főthi pompás könyvtár őzi ma is e mű ama diszpldányát, melynek előlapján Garay rövid, de ép oly meghatározó, saját kézírásu sorokban ad kifejezést Maecenása iránti kötelezettségének. „Szent László“ hatodik énekének első szakában pedig, a mogyoródi ütökzet csatahelyének leírásánál meg-

Rövid tartózkodás után Garay és családja Főthrol visszaköltöztek Pestre, hol nemsokára a tökéletes megvakulás az éj homályát borította a szemekre, melyekből annyi jóság sugárzott, s 1853. november 5-én egy végzeteljes szélhűdés véget vetett a nemes életnek, mely annyi odaadással és szenvedéssel szolgálta hazája ügyét.

hazafias lelkése azonnal késznek nyilatkozott e kegyeletos jelvény költségeinek viselésére.

Ma már diszes vörös márványtábla jelzi a szerény házat, a következő felirattal:

„Itt lakott Garay János 1851-ben,
s költé „Szent László“-ját.

„IZLÉS ÉS TAKARÉKOSSÁG!”

A legdiszesebb divatlap

BUDAPESTI BAZÁR

megjelen a Franklin-Társulat kiadásában.

Divatrésében a „BUDAPESTI BAZÁR” ad minden számban mindennemű, a divat és női munka körébe eső illusztrációkat, szakértő magyarázatokkal és divattudósítással.

Szépirodalmi részében a „BUDAPESTI BAZÁR” minden számban eredeti és fordított beszédeket, költeményeket ismert nevelő írók tollából.

Király János, Komócsy József, felfűző szerkesztő, főmunkatárs.

Előfizetési ára: Félévre (július—decemberi folyam) 5 frt. Negyedévre (július—szeptemberi folyam) 2 frt 50 kr.

Az előfizetési pénzek a „BUDAPESTI BAZÁR” kiadóhivatalához küldendők („Franklin-Társulat,” Budapest, egyetem-utca 4. szám.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapest (egyetem-utca 4.) megjelent és kapható

HAZANK ÉVLAJAI Magyarországnak történetének

kortani-átnézése

1884-1849.

Dr. KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD,

kir. budapesti tud. egyetemi tanár által.

Egy vaskos kötet nagy 8-rét 696 lappal.

Ara füzve 5 forint.

SELVEMÁRIK és gyönyörű női ruhakelmék Hamburger Adolf

Meidinger tanár önműködő fagyalt-gépei

Budapest, július 4-én 1875.

27-dik szám. ELŐFIZETÉSI FÜLTÉTELEK: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft. XXII. évfolyam.

HIRDETÉSEK DIJA: Egy hatszor hasábozott petit sor, vagy annak helye egyszeri ígatásnál 15 krajczár: többszöri ígatásnál 10 krajczár. Bélyegdíj külön minden ígatás után 30 krajczár.

ÖTÖDIK FERDINÁND. 1793—1875. Ferdinánd, a magyaroknak e néven ötödik királya, melléknevén a jószágos, egy hosszú s viszontagságos élet után, Prágában, az ódon cseh főváros ódon királyi palotájában, a Hradsinban, f. évi június hó 29-kén csöndesen elhunyt.

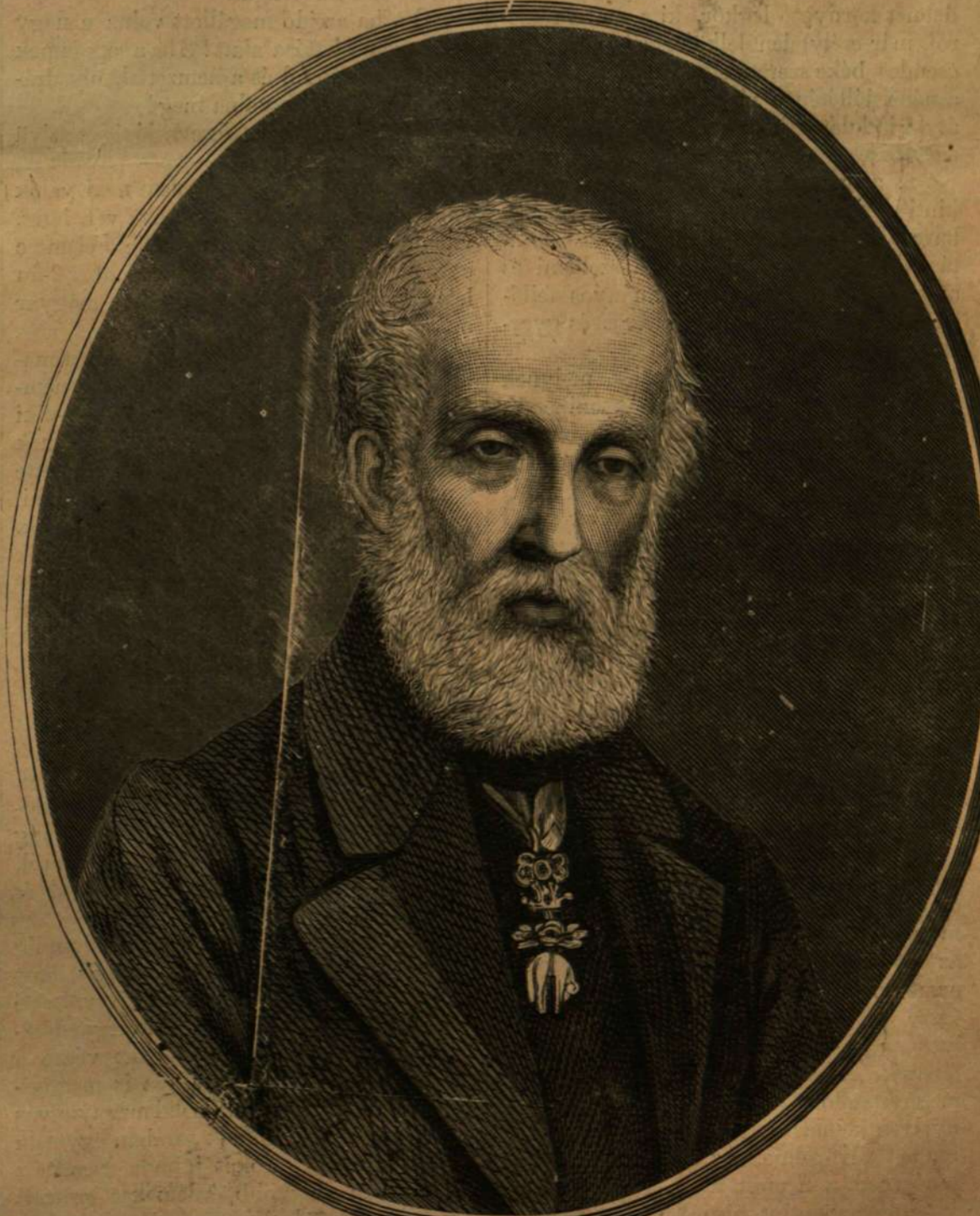
Nem a trónról lép a sirba, mint a koronás fők rendszeren. Huszonhét esztendeje mindjárt, hogy összes koronáit, nem bírva súlyukat reszkető fején, sem nagy felelősségüket jámbor lelkén, önként letette s a magányba vonult vissza, hadd küzdje ki más a harezot, mely az ő erejét felülmulata.

De bár letette koronáit s lelépett a trónról, a szent olaj nem töröltetett le fejéről s a királyi név megmaradt; ő a magyarok felkent királya volt mindvégig, mikor már megszűnt is uralkodó királya lenni. S így azon királyaink közé tartozik, a kik legtovább viselték a felkent királyi nevet. 1835. márczius 2-án, atyja Ferenc király halálával lépett ugyan a trónra (annak is negyven esztendeje mult már!) de már 1830. szeptember 28-án megkoronáztatott Pozsonyban, a magyar királyok akkori koronázási helyén; sigy, pár hónap hiján 45 év telt el, koronázása és halála között. Ez időt csak kevesen multák felül összes királyaink közül. Ketten mindössze: Zsigmond, ki ötven s I. Leopold ki negyvennyolcz évig viselte a koronát. Maga Ferenc király, leghuzamosabban uralkodó királyaink egyike, csak 42 évig élt koronás fővel.

Eletkora pedig valamennyit felülmulata, mert azok jóval fiatalabb korban lépven a trónra, hosszú uralkodás után is kisebb életkorral haltak meg; I. Lipót 65 éves, Ferenc király 67, Zsigmond 69 éves korában halt meg. V. Ferdinánd a legmagasabb kort érte valamennyi Habsburg között, akár viseltek koronát, akár nem.

Pedig mikor született, s gyermek és serdülő korában, nemesak ily hosszú életet nem ígérték neki, de életrévalósága felett is soká kétkedtek. Spanyol anyjától egy végzetes testi gyöngeséget öröklőlvén, mely szellemi tehetségeinek is késleltette fejlődését, sok ideig arról is volt szó, hogy első szülöttségi joga mellőztetvén, a korona a második szülöttnék tartassék fenn. A ki-

rályi azonban megélt, nemcsak megélt, lett megkoronáztatva, s ifjabb király czim-mel uralkodó társul is vehette maga mellé. Ez időtől kezdve, hogy az uralkodói köteleltségekkel s az ügyekkel megismerkedjék, rendszeren részt vett az államtanácsban s egyes, kisebb nehézségű ügyek elintézése

ÖTÖDIK FERDINÁND.

Minden kuzás előtt,

ha biztosan akarunk „térmet” nyerni kérdezzük meg a lotto-matematikust Orlicz Rudolf tanárt, Berlinben, Wilhelmstrasse 125.

Eau de Lys de Lohse

A borosz kir. f. f. hálószerrel megvizsgálva és nap-ézés, szeplők, poracius, himlőhelyek és redők ellen ajánlva. Az Eau de Lys a bőrt vakító fehérségű, puha, sima, gyöngyös s hajlékonytá teszi, és a bőr minden tisztátalanságát eltávolítja.

Vértessy Sándor, magy. kir. illat-szerész, Budapest, Kristóf-tér 1. sz. Levélbeli megrendelések pontosan (utánvétel mellett is) teljesítenek.

Előfizetési felhívás a „GAZDASÁGI LAPOK”

1875-ki II-ik félévi folyamára.

A lapjaink homlokára tüzött „Hozzunk mezei gazdaságunkba mielőbb helyes árnyakat” jelzőhöz hüven egyaránt fontosak levén előtűntre a mezei gazdaság egyes ágai, lapjaink főrésze külön provotások nélkül mindannyira kiterjed; mint az orosz Magyar Gazdasági Egyesület közlönye pedig az „Egyesület közleményekben” a központi és vidéki egyesületi működésekr, és Tárczánk a gazdasági életre érdekes eseményeket, kormányi intézkedéseket s kereskedelmi mozgalmakat kíséri figyelemmel.

Megjelennek lapjaink hetenkint egyszer 1 1/2—2 tömött nagy íven. Az előfizetési díj az előbbi: egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyed évre 2 frt 50 kr o. é. Előfizethetni Pesten a szerkesztőségénél (Üllői ut 12-ik sz. Köztelek), vagy a szerkesztőséghez címzett levelek, vagy póstai utalványok által. Az ideit, valamint a tavalyi első számtól kezdve még szolgálhatunk teljes példányokkal. Budapest, 1875. jun 12.

A „GAZDASÁGI LAPOK” szerkesztősége: Korizmicz László. Morócz István.

EPILEPSIE

(nehézkor) levél útján gyógyítsák dr. KILLISCH, külföldi orvos által Dresdenban, Wilhelmplatz 4. sz. (ezelőtt Berlinben). Eredmények százanként!

TEMESVÁRY MANÓ magyar cipő-gyára

Budapest, király-utca 1-ső szám, ajánl

Előfizetési felhívás. „TÁNCZ”

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (egyetem-utca 4. szám) megjelent és minden könyvtárban kapható: Zsitinszky Mihály. MAGYAR HÖLGYEK. Történelmi élet-és jellemrajzok. (Nyolczadret, 223 1) Füzve 1 frt.

WESSELÉNYI ANNA

Özv. CSÁKY ISTVÁNNÉ (sz. 1584, † 1649) Életrajza és levelezése. Írta Deák Farkas. Ára füzve 2 forint.

BUDAPESTI KALAUZ.

ÁSVÁNYVIZ-KÉSZÜLÉKEK ÉS SIPHONOK. Millacher L. és Wagner. Budapest. (Buda, kácsa-utca 291.)

DISZMŰ GIÁRI ARU RAKTÁRAK. Márton Alajos, váci-utca, nemzeti-széplővel szemközt.

ORVOSOK. Dr. Eiber V. Budapest, József-utca 66. számú házában, randel 2-4 órákor; ugyanott kapható: „Nem élet veszély” című műve 1 frton, postával: 1 frt 10 kr. (Lásd a „Politikai Ujdonságok”-ban hirdetésünket.)